

УДК 140.8+330.366+378.1

Корсак Ю. К.,
кандидат філософських наук, старший науковий співробітник, Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України, (Україна, Київ), olte@ukr.net

НООТЕРМІНОЛОГІЯ ТА УСПІШНІСТЬ ДІЙ СУЧАСНОГО ЛЮДСТВА

У XX ст. ідея класичного прогресу була дискредитована, а людство створило загрози для власного існування. Відсутність помітного позитивного руху в їх подоланні має в своїй політичній основі конфлікти і чвари, а в економіці – відсутність футуротермінології і безнадійно застарілу ідеологічно-теоретичну основу мислення. Революції у виробництві завжди спиралася на нові поняття і теорії, прикладом чого у XX ст. є сфера уявлень про ядра атомів чи захист природного довкілля. Нооглосарій (Нооенциклопедія) містить тільки нові терміни з позитивним футурологічним спрямуванням, що можуть значно ефективніше від поняття «екологія» створити нову основу світобачення і життєдіяльності людства задля власного порятунку. Нооглосарій має стати ідейною основою ноофілософії XXI ст.

Ключові слова: колапс, ретротермінологія, футуротермінологія, ноотехнології, ноорозвиток, ноофілософія, Нооглосарій (Нооенциклопедія).

Серед спонукань до створення цієї статті цілковито футурологічного спрямування не тільки вельми песимістична ситуація зі станом і розвитком Вітчизни, а й множинність міфів і помилкових уявлень про майбутнє, якими керуються наші державні мужі і навіть науковці. Ігноруючи українські винаходи – як форсмажорний термін «ноотехнології» і вже легалізований «Нооглосарій», – вони зазвичай оперують запозиченими зі США поняттями «третя цивілізаційна хвиля» [8], «третя промислова революція» [1] (щоправда, ще не помітили, що організатором щорічного економічно-аналітичного зібрання у Давосі вже запропоноване ще більш невдале словосполучення «четверта індустріальна революція» [9]).

Усі ці терміни мають неологізм міфологічність – невідповідність звучання і змісту, а їх текстуальне використання обов'язково виведе на хибний шлях і примусить надаремне витратити, як мінімум, значні ресурси.

І справді, у своїй «сходинковій» моделі еволюції людства впродовж появи Homo Sapiens і його цілковитої перемоги над усіма іншими людьми (неадертальцями, мешканцями з о. Флорес тощо) американець Е. Тоффлер позначив словом «хвиля» фундаментальний цивілізаційний стрибок з радикальними змінами організації соціуму, культури, засад і засобів життєзабезпечення. Перша стосувалася винайдення землеробства і тваринництва, отже повної відмови від полювання і збиральництва, номадизму, війн на знищення з канібалізмом тощо. Вона мала наслідком фонтан винаходів, створення писемності, поширення розумних і глибоких думок (тих же релігій), засудження канібалізму і появу подібних до Трипільської високих культур.

Друга хвиля тільки посилила нерівність між народами, але мала серед наслідків зменшення кількості живих мов на тлі зростання кількості наук і все досконаліших індустріальних технологій. У світоглядних уявленнях неподільно запанувала формула «Знання – це сила» та ідея позитивного технологічного прогресу, яка у процесі складної еволюції після періодів успіху усе ж була остаточно дискредитована наприкінці XX ст. [7]. Причина відома – екологічна шкідливість індустріальних технологій і створення людством загрози колапсу.

На цьому негативному есхатологічному тлі (кращі футурологи світу переконані в настанні краху людства через 40–50 років [6]) Е. Тоффлер безпідставно оголосив перехід від релейних автоматів і арифмометрів до мікроелектронних засобів створення і використання цифрових е-сигналів

«третьою цивілізаційною хвилею», викликавши цікавість ЗМІ і швидке поширення цього помилкового поняття, адже у даний момент комп'ютеризація насправді є усього лише невеликим кроком у розвитку індустріального способу життєзабезпечення. Якось у захопленні комп'ютерами, Інтернетом та усім іншим дріб'язком Е. Тоффлер і його численні послідовники не помітили того, що на місці лишаються всі страшні основи індустріалізму, оскільки сільське господарство, гірничо-промисловість і металургія не використовують екологічно безпечних технологій. Не випадково для усунення забруднень власних територій провідні країни Заходу з усіх сил намагаються перенести в Китай, Бразилію, Пакистан, Індію, Індонезію і т.д. всі найбільш шкідливі і небезпечні технології та виробництва.

Тому, на наше переконання, в світі немає ні «3-ї хвилі», ні інформаційного суспільства, ні значних позитивних кроків до відвернення загрози повного колапсу. Стан біосфери швидко деградує, а конфлікти з приводу міждержавної конкуренції за різноманітні ресурси тільки частішають та урізноманітнюються.

Тимчасом, доволі раціональний шлях до порятунку пропонують поодинокі представники світової науки (відзначимо серед них прихильника «третьої технологічної революції» Дж. Ріфкіна з його «суспільством нульової вартості»). Однак, навіть він не усвідомив того, що у дуже великій групі **нанотехнологій** на даний момент з'явилося усього лише чотири, що належать до нової ери і нової цивілізації – вони нешкідливі для біосфери і людини. Уперше вони помічені і вивчені у працях українського філософа К. Корсака з початку XXI ст., але вдала назва – **ноотехнології** (мудровиробництва) – датується тільки 2010–м роком [3].

Логічним розвитком форсмажорного за своїм креативним потенціалом поняття «ноотехнології» стало винайдення великої групи «термінів з майбутнього», який ми назвали «Нооглосарієм (Нооенциклопедією)» і зареєстрували відповідним чином [4]. Точний прогноз майбутнього з доказами реального шляху повного відвернення усіма передбаченого «Великого Колапсу» вперше і в розгорнутому вигляді оприлюднений у праці [2].

З усього Нооглосарію у цій статті ми наводимо двома мовами тільки частину понять і акцентуємо серед них три – **ноотехнології**, **ноорозвиток** і **ноосуспільство**. Екологічна безпечність «мудротехнологій» зумовлена тим, що вони, як отримання дисплеїв через вирощування вірусів на органічних відходах, являють собою доцільно керовані і не порушені до стану шкідливості для біосфери та людини природні процеси. З нових кандидатів у цю групу відзначимо плівкові нанофотоелементи на перовськіті (це чи не головне відкриття у 2013 р.) і реплікатори (3D-принтери) як нове виробниче знаряддя. Потенціал удосконалення плівок дуже великий, але їх миттєве поширення гальмує відверте небажання Заходу щось змінювати і відсутність у Китаю кількох мільйонів тонн літію для мільярдів акумуляторів на нічний час доби.

Значні зміни не можуть відбуватися миттєво, але загалом ми переконані у неминучості заміни літію на наноалюміній чи тиражуванні нещодавно винайдених наноконденсаторів грандіозної ємності. Тому через кілька років (у найгіршому разі – через дві–три декади) майже всі вікна, зовнішні поверхні більшості будинків та інших споруд, багато парканів і парапегів будуть вкриті плівками на CaTiO₃. Кожна родина отримає власну електростанцію, а класична антиекологічна енергетика зникне назавжди.

Нооглосарій (Нооенциклопедія) – фрагмент

Українська мова	Англійська мова
<p>Ключові терміни Нооглосарію (Нооенциклопедії)</p> <ol style="list-style-type: none"> Ноотехнології – виробничі й інші засоби, які являють собою мудро керовані людиною природні процеси, що виключає будь-яку шкоду для біосфери і самої людини. Для ноотехнологій слід створити особливий – 7-й технологічний уклад. Ноорозвиток – прогрес людства на основі ноотехнологій, які роблять можливим поєднання зростання його чисельності з підвищенням якості і безпеки життя кожної людини. Ноосусільство – нова стадія людства, життєзабезпечення якого спирається на ноотехнології з одночасною заборорою індустріальних та інших екологічно шкідливих виробництв. 	<p>Key terms of Nooglossary (Nooencyclopaedia)</p> <ol style="list-style-type: none"> Nootechnologies – the industrial and other means representing natural processes wisely operated by the person, capable to exclude any harm for biosphere and the person. For nootechnologies it is necessary to create special – the 7th technological level. Noodevelopment – mankind progress on a basis of nootechnologies, making possible association for growth of its number with improvement of quality and safety of life for each person. Noosociety – a new stage of the mankind, which life-support will be based on nootechnologies with a simultaneous interdiction of industrial and other ecologically harmful manufactures.
<p>Інші терміни Нооглосарію</p> <p>Нооантропоген – сучасний період геологічної історії Землі й еволюції людства, розпочатий на межі 2000-го року після появи перших ноотехнологій.</p> <p>Нообіосфера – мудро керована людьми оболонка Землі, яку заселяють живі організми.</p> <p>Ноовиробництво – отримання людиною бажаних продуктів на основі екологічно безпечних ноотехнологій.</p> <p>Ноогуманізм – реалізація принципу ставлення до людини як до найвищої цінності в умовах ноосусільства і прийняття світової конвенції «Про обов'язки Людини».</p> <p>Ноодуховність – нооваріант моральності, релігійності, піднесеності думок та вчинків членів ноосусільства в умовах повної перемоги ноотехнологій.</p> <p>Нооенергетика – енергетика, що використовує тільки ноотехнології.</p> <p>Нооеволюція – зміна й розвиток людства чи іншого природного об'єкта на основі ноотехнологій.</p> <p>Ноознання – наукова основа ноосусільства й ноожиттєдіяльності людства.</p> <p>Ноомислення – спосіб використання головного мозку, що переважає традиційну «мудрість» ширшими віковими рамками і використанням не тільки життєвого досвіду, а й найновіших досягнень точних і гуманітарних наук.</p> <p>Нооменталітет – сформований у громадян ноосусільства високодуховний і позитивно есхатологічний спосіб мислення і ментальної діяльності.</p> <p>Ноопедагогіка – орієнтована на потреби ноосусільства інтегральна наука про індивідуалізоване формування, виховання, навчання й надання професії кожному представникові нових поколінь відповідно до його природних задатків, що призначена також для подальшої підтримки людини упродовж усього її дорослого життя.</p> <p>Ноопогляди – духовні й моральні засади індивідуальної діяльності громадянина ноосусільства.</p> <p>Ноопсихологія – нооваріант психології, що поєднує кращі досягнення класичної психології з моніторингом і використанням відкриттів молодих наук про людину.</p> <p>Ноосоціологія – мудрий варіант поєднання класичної соціології з досягненнями сучасних точних наук в ноосусільстві.</p> <p>Ноосфера – втілення на основі ноотехнологій пропозиції В. І. Вернадського і його французьких колег перетворити антропосферу зі «сфери людини» у «сферу мудрості».</p> <p>Ноостратегія – мудрий варіант форсайтного планування індивідуальних і колективних дій.</p> <p>Ноофілософія – філософське вчення ноосусільної епохи, що набуде евристичного характеру і подолає морально-світоглядні помилки постмодерністської філософії.</p> <p>Нооцивілізація – побудована після надходження 4-ої технологічно-виробничої хвилі (чи «ноохвилі») антропогенна ноосистема. Інша назва – ноосусільство.</p>	<p>Other terms of Nooglossary</p> <p>Nooantropogen – the modern period of geological history of the Earth and the mankind evolution, having begun on border of the 2000 after occurrence of the first nootechnologies.</p> <p>Noobiosphere – cover of the Earth wisely operated by people who is inhabited by living organisms.</p> <p>Nooproduction – reception of desirable products by the human on the basis of ecologically safe nootechnologies.</p> <p>Noohumanity – realisation of principle for the relation to the person as to the highest value in conditions of noosociety and adoption of the world convention «On Duties of the Person».</p> <p>Noospirit – noovariant for morals, religiousness, rising thoughts and actions of members in noosociety in the conditions of a full victory of nootechnologies.</p> <p>Nooenergy – the power that uses only nootechnologies.</p> <p>Nooevolution – change and development of mankind or other natural object on a basis of nootechnologies.</p> <p>Nooknowledge – a scientific basis in noosociety and nooself-maintenance of mankind.</p> <p>Noothinking – a way of using the brain, surpassing traditional «wisdom» wider age frameworks and use not only life experience, but also the newest achievements in the exact sciences and the humanities.</p> <p>Noo mentality – generated in the citizens of noosociety highspirited and positively exatological way of thinking and mental activity.</p> <p>Noopedagogy – focused on needs of noosociety an integrated science about the individualised formation, education, training and trade granting to each representative of new generations according to its natural inclinations which is intended also for the further support of the person in a current of all his adult life.</p> <p>Nooviews – spiritual and moral bases for individual activity of the citizen in the noosociety.</p> <p>Noopsychology – noovariant of psychology which unites the best achievements of classical psychology with monitoring and use of discoveries in young sciences about the person.</p> <p>Noosociology – a wise variant of association of classical sociology with achievements of the modern sciences in noosociety.</p> <p>Noosphere – an embodiment on a basis of nootechnologies V. I. Vernadsky's offer and his French colleagues to transform anthroposphere from «sphere of the person» into «wisdom sphere».</p> <p>Noostrategy – a wise variant for foresight planning of individual and collective actions.</p> <p>Noophilosophy – the philosophical doctrine of noosociety in epoch which will get heuristic character and will overcome morally-world outlook errors of postmodernist philosophy.</p> <p>Noocivilization – anthropogenous noosystem constructed after the arrival of the 4th technologically-industrial wave (or «noovawe»). Other name – noosociety.</p>

Поширеність перовського у розсіпних родовищах титану в Україні й виключна простота технологій виготовлення плівкових фотоелементів на спеціалізованих струминних принтерах зробить у майбутньому енергію і майже безкоштовною, і загальнодоступною.

Ця дешева енергія разом з ноовиробництвом на основі реплікаторів (3D-принтерів), які з весни 2014 р. розпочали своє експоненціальне вдосконалення і стануть працювати на природних речовинах, поступово витіснятимуть індустриальні виробництва і цілковито змінять ринок праці і щоденне життя людей.

Якщо звернутися до законів філософії і критично поглянути на всю еволюцію людства, то доведеться вказати на те, що надходження «справжньої третьої ноохвилі» не гарантує всім щастя і раю. Кожна окрема людина й усі народи разом автоматично не стануть цілковито «ноо-» – досконало мудрими, толерантними, приязними і мирними. Про визначально-найближчі недоліки істот з виду *Homo Sapiens*, які окупували всю Землю, свого часу геніально попереджав етолог-нобеліант К. Лоренц [5]. Але ми все ж сподіваємося на явище доволі виразного, хоч і повільного, підвищення «середнього рівня цивілізованості людини», оскільки гарантоване самозабезпечення спроможне ліквідувати наявні глобальні екологічні і демографічні загрози.

Список використаних джерел

1. Джереми Рифкін. Третя промислова революція: Як горизонтальні взаємодії змінюють енергетику, економіку і мир в цілому / Пер. с англ. – М.: Альпіна нон-фікшн, 2014. – 410 с.
2. Корсак К. Ноофутурологія XXI века: условия спасения популяции *Homo Sapiens Sapiens* // RELGA. – 2015. – №1 [289] 25.01. (URL: www.relga.ru)
3. Корсак К. В. Новий термін «ноотехнології» та успішність форсайтних проєктів / Актуальні проблеми науково-технологічної та інноваційної політики в контексті формування загальноєвропейського наукового простору: досвід і перспективи. Матер. XXIII Київ. міжн. симп. з науковозн. і н.-техн. прогнозування, м. Київ, 16–17 червня 2010. – К.: Фенікс, 2010. – С.357–360.
4. Корсак К. В., Корсак Ю. К. Свідчення на реєстрацію авторського права на твір «Нооглосарій (нооенциклопедія)». №55840. 30.07.2014 р. – К.: Державна служба інтелектуальної власності України, 2014.
5. Лоренц К. Оборотная сторона зеркала: Пер. с нем. – М.: Республика, 1998. – 393 с.
6. Медоуз Д. Х., Медоуз Д. Л., Рэндерс И. Пределы роста. – М., МГУ, 1991; За пределами роста. – М.: Прогресс, Пангея, 1994; Пределы роста. 30 лет спустя. – М.: ИКЦ «Академкнига», 2008.
7. Нисбет Роберт. Прогресс: история идеи / Роберт Нисбет; пер. с англ. – М.: ИРИСЭН, 2007. – 557 с.
8. Тoffler Е. Третья хвиля / Переклад з англ., за ред. В. Шовкуна. – К.: Всесвіт, 2000. – 475 с.
9. Mastering the Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum Annual Meeting 2016. – Davos-Klosters, Switzerland 20–23 January 2016. – 50 p. (URL: www.weforum.org).

References

1. Dzheremi Rifkin. Tret'ja promyshlennaja revoljucija: Kak gorizontaľny'e vzaimodejstvija menjajut jenergetiku, jekonomiku i mir v celom / Per. s angl. – M.: Al'pina non-fikshn, 2014. – 410 s.
2. Korsak K. Noofuturologija XXI veka: uslovija spasenija populjacji *Homo Sapiens Sapiens* // RELGA. – 2015. – №1 [289] 25.01. (URL: www.relga.ru)
3. Korsak K. V. Novyj termin 'nootehnologii' ta uspishnist' forsajtnyh proektiv / Aktual'ni problemy naukoivo-tehnologichnoi' ta innovacijnoi' polityky v konteksti formuvannja zagal'nojevropejs'kogo naukovogo prostoru: dosvid i perspektvyv. Mater. XXIII Kyi'v. mizhn. symp. z naukovozn. i n.-tehn. prognovuvannja., m. Kyi'v, 16–17 chervnja 2010. – K.: Fenyks, 2010. – S.357–360.
4. Korsak K. V., Korsak Ju. K. Svidoctvo na rejestraciju avtors'kogo prava na tvir «Nooglosarij (nooencyklopedija)». №55840. 30.07.2014 r. – K.: Derzhavna sluzhba intelektual'noi' vlasnosti Ukraїny, 2014.

5. Lorenc K. Oborotnaja storona zerkala: Per. s nem. – M.: Respublika, 1998. – 393 s.
6. Medouz D. H., Medouz D. L., Rjenders I. Predely rosta. – M., MGU, 1991; Za predelami rosta. – M.: Progress, Pangeja, 1994; Predely rosta. 30 let spustja. – M.: IKC «Akademkniga», 2008.
7. Nisbet Robert. Progress: istorija idei / Robert Nisbet; per. s angl. – M.: IRISJeN, 2007. – 557 s.
8. Toffler E. Tretja hvylja / Pereklad z angl., za red. V. Shovkuna. – K.: Vsesvit, 2000. – 475 s.
9. Mastering the Fourth Industrial Revolution. World Economic Forum Annual Meeting 2016. – Davos-Klosters, Switzerland 20–23 January 2016. – 50 p. (URL: www.weforum.org).

Korsak Yu. K., PhD, Senior Researcher, Institute of Higher Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine (Ukraine, Kyiv), olte@ukr.net

Nooterminology and successful activity of modern mankind

In the twentieth century classical idea of progress was discredited, and mankind created a threat to its own existence. Absence of positivity in modern evolution of mankind has in a political basis conflicts and disagreements, and in economic – absence of futuroterminology and out-of-date ideologically-theoretical base of thinking. Revolution in the production always relied on new concepts and theories, as exemplified in the twentieth century in the sphere of ideas about atomic nuclei or the protection of the natural environment. Nooglossary contains only new terms with positive futurological creativity, exceeding efficiency of concept «ecology» in creation of a new basis of outlook and ability to live of mankind for the sake of own rescue. The Nooglossary can become an ideological basis for noophylosophy of the XXI-st century.

Keywords: a collapse, retroterminology, futuroterminology, nootechnology, noodevelopment, noophylosophy, Nooglossary (Nooencyclopaedia).

Korsak Ju. K., кандидат философских наук, старший научный сотрудник, Институт высшего образования Национальной академии педагогических наук Украины (Украина, Киев), olte@ukr.net

Nooterminologija i uspešnost' dejstvij sovremennoho čelovečestva

В XX в. идея классического прогресса была дискредитирована, а человечество создало угрозы для собственного существования. Отсутствие заметного положительного движения в их преодолении имеет в своей политической основе конфликты и распри, а в экономике – отсутствие футуротерминологии и безнадежно устаревшую идеологическо-теоретическую основу мышления. Революция в производстве всегда опиралась на новые понятия и теории, примером чего в XX в. является сфера представлений о ядрах атомов или защита природной среды. Нооглосарий (Нооэнциклопедия) содержит только новые термины с положительной футурологической креативностью, превышающей эффективность понятия «экология» в создании новой основы мировоззрения и жизнедеятельности человечества ради собственного спасения. Нооглосарий может стать идейной основой ноофилософии XXI века.

Ключевые понятия: коллапс, ретротерминология, футуротерминология, ноотехнологии, нооразвитие, ноофилософия, Нооглосарий (Нооэнциклопедия).

* * *

УДК 141.201

Кохановська М. Г.,

кандидат філософських наук, асистент кафедри теорії та історії культури філософського факультету, Львівський національний університет ім. Івана Франка (Україна, Львів), mariyakokhanovska@gmail.com

ДЕКОНСТРУКЦІЯ ЯК ПОШУК СПРАВЕДЛИВОСТІ

Досліджено погляди Жака Дерріда на сучасну філософію, її майбутнє та сутність деконструкції. Проаналізовано деконструкцію в практичному вимірі – у зв'язку зі справедливістю. Особливу увагу приділено співвідношенню письма та мовлення, значенню розрізнення, застосуванню деконструкції при прочитанні текстів. Виявлено, що у філософській спадщині Ж. Дерріда примат мови над письмом стає основою для аналізу культури. Досліджено погляди Ж. Дерріда на фонуціентризм та його місце у метафізиці та європейській цивілізації загалом.

Ключові слова: деконструкція, логоцентризм, метафізика, письмо, справедливість, текст, філософія.

*Чим деконструкція не є? – та усім!
Що таке деконструкція? – та ніщо!
Жак Дерріда [7]*